

Co vydalo pole u Bolíkovíc

Průzkum na místě přestřelky s útočnými ze školy v Babicích

LUDEK NAVARA, VLASTIMIL SCHILDBERGER

*Vrah se skrývá v poli. Tak se jmenoval desátý díl normalizačního televizního seriálu *Třicet případů majora Zemana*¹. Ačkoli se příběh od skutečnosti v mnohém lišil a jeho zpracování bylo propagandistické, přestřelka v poli s příslušníky Bezpečnosti se skutečně odehrála. Čtyři mladí muži se po útoku v babické škole dne 2. července 1951 schovali v žitě u Bolíkovíc, na místě, které je od Babic vzdáleno dva až tři kilometry. Tam byli následující den obklíčeni, dopadeni a dva z nich zastřeleni. Zabit byl i Ladislav Malý, který akci organizoval.*

Historické oddělení Moravského zemského muzea společně se Spolkem historie letectví Třebíč podnikly na podzim minulého roku na tomto místě průzkum za pomoci detektorů kovů. Šlo nejspíš o vůbec první nezávislý průzkum, resp. podle dosažitelné literatury či místních zemědělců se žádný podobný neuskutečnil.

Jeho cílem bylo:

1) Potvrdit lokalitu přestřelky, která je popisována v dobových dokumentech, výpovědích nebo vzpomínkách.

2) Nalézt a identifikovat střelivo, které mohlo být při přestřelce užito. Konfrontovat nálezy s dobovou expertizou „Výsledek zkoumání zbraní teroristické skupiny na Moravskobudějovicku“ z 8. července 1951, vypracovanou ministerstvem národní bezpečnosti (MNB), resp. Krajským velitelstvím Státní bezpečnosti (KV StB) Jihlava.²

3) Konfrontovat nálezy s ostatními dobovými materiály a aktuálními výsledky historiografického bádání.

Aktéři přestřelky

Útok v babické škole dne 2. července 1951 a pozdější „ústup“ do žitného pole vedl Ladislav Malý – rozporuplný muž s divokou povahou, který dokázal strhnout místní nespokojené sedláky k nepromyšlenému a zmatečnému odboji proti nenáviděnému komunistickému režimu. Pro pochopení tragických událostí je jeho osobnost klíčová.

Ladislav Malý se narodil 13. srpna 1920 v Bátovcích na Slovensku, kde jeho otec velel četnické stanici. On sám se bezvýchledně pokoušel o vojenskou kariéru. Nechal si svými spolubojovníky říkat „kapitán“, ačkoli byl už k 31. červenci 1941 vyřazen z protektorátního vládního vojska

s tím, že není schopen vykonávat „jakoukoli vojenskou službu“³. Neúspěchem skončilo později jak jeho manželství, tak pracovní kariéra. Vše navíc komplikovala jeho záliba v alkoholu. Po jednom opileckém výstupu přišel v Lázních Dolní Lipová, kde pracoval jako skladový účetní, o zaměstnání a začala se o něj zajímat Státní bezpečnost. Situaci vyřešil útekem na Západ. Ocitl se na druhé straně železné opony, ve Vídni, hranice nebyla ještě v té době tak dobře strážena. Začal spolupracovat s americkou zpravodajskou službou CIC, konkrétně s Milošem Knorrem⁴. Ten s ním ale podle vlastních slov nebyl spokojen, neboť Malý měl prý *spoustu divokých nápadů na ilegální práci v Československu*.⁵ Knorr mu vydal legitimaci k pobytu v Rakousku, ale pověřoval ho spíše účetními záležitostmi – měl vyplácet peníze agentům-chodcům. Malý byl zase

1 Seriál natočila v roce 1975 Československá televize Praha. Režie Jiří Sequens, námět Jiří Procházka.

2 ABS, f. Vyšetřovací spisy – Brno (dále jen BN-V), vyšetřovací spis a. č. V-1645 BN.

3 Více o Ladislavu Malém viz KASÁČEK, Miroslav – NAVARA, Luděk: *Mlynáři od Babic. Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. Host, Brno 2008, s. 229–232 a STEHLÍK, Michal: *Babické vraždy 1951*. Academia, Praha 2016, s. 43–46.

4 Více o Miloši Knorrově a jeho vztahu k Ladislavu Malému viz KASÁČEK, Miroslav – NAVARA, Luděk: *Mlynáři od Babic. Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*, s. 233.

5 Tamtéž, s. 234. Jde o citaci z výpovědi Miloše Knorra pro Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie ČR (ÚDV) dne 17. 5. 1995. Ta také odpovídá tomu, co uvedl v rozhovoru s Ludkem Navarou v květnu 2007 v New Yorku.

nespokojený, a tak se rozhodl pro jednání na vlastní pěst a svěřené dolary mu k tomu pomohly. Vydal se zpět za železnou oponu. *Malý byl v Rakousku přímo posedlý [myslenkou] vykonat nějakou akci v ČSR,*⁶ řekl o něm později genmjr. Knorr⁷.

Malý se vrátil do Československa s tím, že bude organizovat odboj v regionu, kde vyrůstal a kde žili jeho rodiče. Dokázal kolem sebe soustředit různé osobnosti, protože měl kontakty ještě z dob studia na gymnáziu, například na kněze Jana Bulu⁸. Nespokojenost a přesvědčení, že každou chvíli začne třetí světová válka, mu vždy zajistily spolubojovníky, ačkoli se jeho akce vyznačovaly nepřipraveností a chaosem. Šlo o případy v Heralticích, Podheralticích, v Cidlině, v Mikulovicích a v Horním Újezdě, které neměly z vojenského hlediska význam a předznamenaly jeho konec v žitném poli a celou babickou tragédií, při níž zemřeli komunističtí funkcionáři Tomáš Kuchtík, Josef Roupec a Bohumír Netolička jednající právě na schůzi místního národního výboru. V následných procesech bylo odsouzeno a popraveno jedenáct lidí, z toho tři kněží. Čtyři zemřeli ve vězení. Celkový počet odsouzených přesáhl stovku.

V událostech výrazně vystupují členové rodiny sedláka Antonína Plichty staršího (nar. 1884), který hospodařil na statku v Šebkovicích a už za druhé světové války se zapojil do odboje – skrýval uprchlíky, zásoboval partyzány potravinami a pomáhal parašutistům z výsadku skupiny Speltes⁹. Jednalo se o odboj organizovaný z Velké Británie – tedy ze Západu, což později hrálo důležitou

Průzkum na poli u Bolíkovíc. S detektorem kovů Zdeněk Prukner ze Spolku historie letectví Třebíč.
Foto: Vlastimil Schildberger

roli. Členové výsadku se dostali nad protektorátní území u obce Kramolín v noci ze 4. na 5. května 1944. Skupina sice ztratila velitele a potýkala se s obtížemi, ale navázala kontakt s domácím odbojem a později se přeměnila v partyzánskou skupinu Lenka-Jih. Zkušenosti měl Plichta přitom už z první světové války, kdy zběhl z armády a až do rozpadu Rakouska-Uherska se skrýval.

Statek si zvláštním způsobem zabezpečil proti nenadálému přepadení (za vrata umístil kládu, aby získal čas v případě útoku).¹⁰ Byl silně věřícím člověkem a členem lidové strany. Po válce si díky svým zkušenostem získal respekt širokého okolí. Stal se místopředsedou Revolučního okresního národního výboru v Moravských

Budějovicích a později předsedou okresní pobočky Svazu odbojářů. Byl oceněn medailí Za chrabrost. Na konci dubna 1951, kdy probíhala vlna zatýkání podezřelých osob, zatčení unikl a žil pak v ilegality. K samostatnosti a svobodomyšlnosti vedl i své dva syny: Antonína mladšího (nar. 1929) a Stanislava (nar. 1931).

I díky Plichtovi staršímu a jeho podpoře získal Ladislav Malý zázemí pro svou podivnou odbojovou činnost a také důvěru místních. V přestřelce na poli u Bolíkovíc 3. července 1951 zahynul spolu s Malým také Antonín Plichta mladší. Jeho bratr byl těžce zraněn, stal se nepohyblivým, přesto byl odsouzen k trestu smrti. Vzhledem k jeho zdravotnímu stavu byl k šibenici přinesen. Popraven byl

6 Tamtéž, s. 235.

7 Tato hodnota mu byla udělena 8. 5. 1995.

8 Více o Janu Bulovi viz KASÁČEK, Miroslav – NAVARA, Luděk: *A přece budu blízko. Život a mučednická smrt kněží Jana Buly a Václava Drboly od Babic*. Host, Brno 2016 a RŮŽIČKA, Jan: *Život Jana Buly*. In: *Věřím, že můj krátký život nebyl nadarmo*. Sborník z konference k 90. výročí narození kněze Jana Buly. Biskupství brněnské, Brno 2010, s. 59–75.

9 JANÍK, Vlastislav: *Operace Spelter Lenka-Jih*. Naše vojsko, Praha 2008.

10 *Dům vesnického boháče Plichty ze Šebkovic, k smrti odsouzeného člena dopadené a odsouzené teroristické bandy vedené agentem americké špiónážní služby CIC, která zavraždila čestné, oblíbené a neohrožené pracovníky lidové správy v Babicích v okrese Moravské Budějovice – to není dům, ale hrad*. OPAVSKÝ, Jaroslav (ed.): *Babice*. Svoboda, Praha 1951, s. 135.

až 23. května 1953. V té době byl už dávno po smrti i jeho otec, který byl po útoku v Babicích dopaden, zatčen a popraven 3. srpna 1951.

Antonín Mityska (nar. 1927) byl soukromý zemědělec a hospodařil sám na statku v Horním Újezdě, neboť jeho otec zemřel, když mu bylo šestnáct let. V Horním Újezdě působil také jako farní hospodář. Jako ostatní soukromí zemědělci byl vystaven tla-ku režimu, a proto se rozhodl odejít do ilegality poté, co navázal spolupráci s Ladislavem Malým a Antonínem Plichtou starším. S Malým a bratry Plichtovými se zúčastnil akce v babické škole, pravděpodobně s Malým střílel na účastníky schůze. V přestřelce na poli u Bolíkovíc byl zraněn, zatčen a v následném procesu odsouzen k trestu smrti. Popraven byl 3. srpna 1951.

V propagandistické knize *Babice* je Mityska popisován jako *neffanatictější pomocník Malého, vesnický boháč, spolumajitel 23 hektarového statku [...]. Veřejně projevoval svou nenávisť k vládě naší republiky. Zejména byl zapřísáhlým nepřítelem JZD. [...] Vesnický boháč. Sabotér výživy národa, zhář a vrah. Žoldák, který hrabivě napřáhl ruku po dolarech, na nichž lpí krev korejského lidu, krev dobrého člověka, řídicího učitele z Babice a jiných soudruhů, kteří pracovali pro prospěch obce Babice, budovali klidnější život u nás a hájili mír.*¹¹

Vrchní strážmistr Jaroslav Lachout (nar. 1921), zástupce velitele referátu „teror“ z Velitelství Státní bezpečnosti (VStB) v Praze, 2. sektor, byl za akci v Babicích povýšen na podporučíka SNB. Byl to on, kdo objevil úkryt v poli u Bolíkovíc. A to díky výpovědi Antonína Plichty staršího, který byl zadržen u rodiny Stehlíkovy v Cidlině ve skryšii na půdě.

Lachout vypověděl při vyšetřování prováděném ÚDV následující: *Vyložil jsem mu [Plichtovi], co by se mohlo stát těm, kteří se ukrývají, a že by bylo lepší, aby mi řekl, kde jsou a oni se vzdali. Seděli jsme spolu klidně. Zpočátku mi nechtěl nic říci, nemluvil. Až pak, když viděl, že k němu mám dobrý přístup, tak mi řekl, kde se ostatní ukrývají. Popsal mi to místo, bylo to pole. To mi řekl bez jakéhokoliv nátlaku. Výsledek mého hovoru jsem nahlásil náčelníkovi z Jihlavy [Františku Zitovi].*¹²

Velitelem jihlavského krajského velitelství Statní bezpečnosti byl tehdy zmiňovaný František Zita, dříve zástupce krajského velitele StB v Liberci, který byl tím mužem, jenž akce proti Ladislavu Malému a spol. koordinoval.¹³ Řídil předtím ale také provokační činnost agenta Františka Marečka (nar. 1914), který vytvářel v oblasti Moravskobudějovicka falešné sítě údajných či skutečných odbojářů a vyvolal tím

v kraji vlnu nejistoty a strachu. Zitovi podřízení tedy měli ještě před útokem v babické škole jména potenciálních odpůrců i řady spolupracovníků Ladislava Malého a také místa jejich možných úkrytů. O tragédii v Babicích bylo KV StB v Jihlavě informováno ve dvě hodiny v noci. Hned poté byl bezpečnostní aparát v kraji uveden do stavu nejvyšší pohotovosti. Začalo zatýkání a nakonec došlo i na likvidaci pachatelů útoku. Zita 2. srpna 1951 informoval členy tzv. bezpečnostní pětky (zvláštní komise, které dohlížely na klíčovou trestní a bezpečnostní agendu) v Jihlavě, že byly prezidentem zamítnuty žádosti o milost a druhý den ráno se budou konat popravy.¹⁴

Pozadí případu

Neklid mezi lidmi v regionu v okolí Babic byl patrný bez ohledu na aktivity skutečných či falešných agentů. Byl totiž dán samotným postupem

Vytyčování okruhu nálezů munice. Praporky vyznačují jednotlivá místa.

Foto: Luděk Navara

11 Tamtéž, s. 131–133.

12 Podání vysvětlení Jaroslava Lachouta z 3. 11. 1997 poskytl v roce 2001 Luděk Navarovi při přípravě knihy *Mlynáři od Babice* bývalý vyšetřovatel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie ČR Adolf Rázek.

13 Viz KASÁČEK, Miroslav – NAVARA, Luděk: *Mlynáři od Babice. Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*, s. 265 a STEHLÍK, Michal: *Babické vraždy 1951*, s. 67, 151 a 179–181.

14 STEHLÍK, Michal: *Babické vraždy 1951*, s. 193.

komunistické diktatury, která zahájila razantní tlak vůči katolické církvi a soukromým zemědělcům, tedy oporám právě tohoto kraje. Podle historika Michala Stehlíka byl postup vůči takzvaným kulakům na Jihlavsku zpočátku relativně neúspěšný.¹⁵ Podobně jako i některé proticírkevní akce v regionu, neboť mnozí kněží se nedali zastrašit. Například mladý kněz Jan Bula v Rokytnici i přes riziko postihu věřícím přečetl a okomentoval „Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu“,¹⁶ za což byl odsouzen. Významnou roli v popisovaných událostech sehrála internace arcibiskupa Josefa Berana (1888–1969), protože Ladislavu Malému umožnila prezentovat falešnou legendu ohledně cíle své mise agenta-chodce – tedy, že má za úkol pomoci převést arcibiskupa do bezpečí. Díky tomu si pochopitelně získal důvěru především u kněze Jana Buly, který byl navíc jeho spolužákem z gymnázia. V kraji bylo rozšířeno i přesvědčení, že brzy vypukne válka, která povede k osvobození Československa americkou armádou. V tom ostatně všechny kolem utvrzoval i sám Ladislav Malý. Od něj se septandou informace šířily dál, čemuž napomáhala přísná cenzura a absence objektivních zpráv z domova i z ciziny.

Co předcházelo přestřelce

Ladislav Malý se svou skupinou naplánoval na večer 2. července 1951 přepad v babické škole, kde se konala schůze místních komunistických funkcionářů. Již zmíněné přepady (v Heralticích, Podheralticích, v Cidlině, v Mikulovicích a v Horním Újezdě) se vyznačovaly směsí improvizace a naivity, zastrašováním, ale nikdo při nich nepřišel o život. Proč měla

právě akce v Babicích krvavý konec, není dodnes zcela jasné. Každopádně do budovy školy vešel Ladislav Malý a Antonín Mityška, bratři Plichtovi hlídali venku. Po útoku, při kterém zahynuli tři funkcionáři, se všichni vydali do Cidliny, kde byl o akci informován Plichta starší, ten ji však odsoudil. Současně Malému vytkl, že neměl chodit po útoku za ním, protože tak prozradí jeho úkryt. Malý se svými přáteli poté odešel k sedláku Aloisi Roupčovi do Bolíkovice a pak zamířil do žitného pole poblíž vesnice. Nevyužil noci k tomu, aby se dostal co nejdál od místa činu.

Přestřelka

V žitném poli u obce Bolíkovice se čtyři mladí muži po útoku ve škole ukryli. O jejich skrýši ale věděl Antonín Plichta starší, což se ukázalo jako klíčové – protože tuto skutečnost po svém zatčení prozradil. Přestřelka v poli se odehrála večer 3. července 1951 a zahynuli při ní Ladislav Malý a Antonín Plichta mladší. Jeho bratr Stanislav byl těžce raněn a další člen skupiny, Antonín Mityška, se vzdal.

Krajské velitelství StB Jihlava zadrželo zbraně zlikvidované skupiny. Šlo o dva samopaly a pět pistolí. Ty, spolu s municí nalezenou na několika „místech činu“ (ve škole v Babicích, v žitném poli a na dalších místech, kde skupina Ladislava Malého působila), podrobilo expertize.¹⁷

Lokalizace

Základním vodítkem pro nalezení místa přestřelky byla mapka z vyšetřovacího spisu nazvaná „Náčrtek prostoru, kde prováděla svoji činnost teroristická skupina Malý a spol., a kde byla likvidována“.¹⁸ Dalším byla

dobová fotografie,¹⁹ která sice příliš nevyhovovala kvalitou, ale patrná srovnání se současností. Výzkum na místě za pomoci detektoru kovů proběhl 25. září a 8. listopadu 2017.

Prostor někdejšího bojového střetu byl vyznačen praporečky ve tvaru kruhu. V den prvního průzkumu bylo nalezeno 34 mosazných nábojnic ráže 9 mm a jedna měděná nábojnice systému Flobert ráže 9 mm pro civilní použití. Během druhého průzkumu bylo nalezeno 15 mosazných nábojnic, jeden olovený ocelově opláštěvaný projektil ráže 9 mm, dvě střepiny z ručních granátů a mosazná zápalka pro brokové náboje.

Protože průzkum za pomoci detektorů kovů zahrnul prakticky celé pole v oblasti podle dochované dokumentace a kromě uvedeného místa nebyly pozůstatky munice nikde jinde nalezeny, lze předpokládat, že tato lokace je místem posledního střetu Malého skupiny s bezpečnostními orgány. Průzkum potvrdil, že místo přestřelky přesně odpovídá nákrese ve vyšetřovacím spise. A také to, že rozsah bojů byl podle všeho územně velmi omezený. Na protějším svahu, který skýtal pohodlný přehled o celém místě úkrytu v žitném poli, nebyla objevena žádná nábojnice.

Nalezená munice

Průzkum proběhl s vědomím, že od události uběhlo již 66 let, pole bylo pravidelně oráno a podle dobové zprávy byla munice hned po incidentu vysbírána. V expertize vypracované MNB, tedy KV StB Jihlava, „Výsledek zkoumání zbraní teroristické skupiny na Moravskobudějovicku“²⁰, se uvádí, že v místě žitného pole u Bolíkovice bylo nalezeno:

15 Tamtéž, s. 28.

16 KASÁČEK, Miroslav – NAVARA, Luděk: *A přeče budu blízko. Život a mučednická smrt kněží Jana Buly a Václava Drboly od Babic*, s. 62.

17 ABS, f. BN-V, vyšetřovací spis a. č. V-1645 BN, Výsledek zkoumání zbraní teroristické skupiny na Moravskobudějovicku z 8. 7. 1951.

18 Tamtéž, Náčrtek prostoru, kde prováděla svoji činnost teroristická skupina Malý a spol. a kde byla likvidována.

19 Tamtéž.

20 ABS, f. BN-V, vyšetřovací spis a. č. V-1645 BN, Výsledek zkoumání zbraní teroristické skupiny na Moravskobudějovicku, 8. 7. 1951.

a) jedna nábojnice čsl. výroby, zn. „SBP“ - 6,35“ pro opakovací pistole ráže 6,35 mm. Válec nábojnic i zápalka jsou vyrobeny z mosazi. Drážka u dna nábojnice vykazuje slabé sešinuté znaky, způsobené ozubem vytahovače. Zápalka vykazuje okrouhlou prohlubeninu se specifickými znaky nerovného povrchu hrotu zápalníku použité zbraně. Okolí prohlubeniny jest slabě vypuklé a ostře ohraničené hranou otvoru pro zápalník v lůžku pro dno nábojnice.

b) dvacet sedm nábojnic německé výroby vzor 08, pro pistole a samopaly ráže 9 mm. Válce nábojnic jsou z největší části železné, pouze dvě jsou mosazné. Dna nábojnic vykazují plastické znaky velmi charakteristického tvaru způsobené vyhadzovačem nábojnic. Povrch zápalek vykazuje mělkou prohlubeninu se specifickými znaky způsobenými hrotem zápalníku použité zbraně. Stopy vytahovače jsou slabé.

c) tři nábojnice německé výroby vzor 08 pro pistole a samopaly ráže 9 mm. Válce nábojnic jsou ze železa, zápalky ze zinku. Hrany nábojnic vykazují zhmotněné stopy způsobené vyhadzovačem nábojnic. Povrch zápalek vykazuje mělkou prohlubeninu se specifickými znaky způsobenými hrotem zápalníku použité zbraně. Stopy vytahovače jsou slabé.

d) závlačka s kroužkem jest součástí zapalovače ručního granátu ruské výroby vzor „RO 42“ (správně asi „RG-42 – pozn. autora), pro mechanoskopické zkoumání nepřichází v úvahu.

A dále:

Z jedenácti ostrých nábojů nalezených v místě přestřelky v žitě jest pět kusů německé výroby vzor 08 pro pistole a samopaly ráže 9 mm, čtyři kusy ruské výroby pro pistole a samopaly ráže 7,62 mm a čtyři kusy německé výroby pro pistole zn. MAUSER, ráže 7,63 mm. Do této pistole lze použít i ruské náboje, ráže 7,62 mm, protože rozdíl v ráži nemá na střelbu prakticky žádný vliv.

Expertiza došla k těmto závěrům:

- sedm nábojnic zajištěných v budově školy v Babicích [...], dále dvacet sedm nábojnic zajištěných na místě přestřelky v žitě u obce Bolíkovice [...] a sedm nábojnic zajištěných v obci Horní Újezd²¹ dne 30. června 1951 [...] bylo vystřeleno ze samopalu značky MP 40, výrobní číslo 4362 s, ráže 9 mm [...]

- tři vystřelené nábojnice [...] nalezené na místě přestřelky v žitě u obce Bolíkovice [...] byly vystřeleny ze samopalu značky MP 35, systém Bergman, výrobní číslo 5007, ráže 9 mm [...]

- jedna nábojnice nalezená na místě přestřelky v žitě u obce Bolíkovice [...] a dvě nábojnice [...] nalezené ve vepřinci Jaroslava Krůly v Horním Újezdě byly vystřeleny z opakovací pistole značky DUO výrobní číslo 142150, ráže 6,35 mm.

Zkoumání nalezeného materiálu

Nalezené mosazné nábojnice pocházejí z pistolového náboje 9 x 19 mm Parabellum, který byl od druhé světové války používán do samopalů. Podle všeho byli příslušníci SNB vyzbrojeni čs. samopalem vzor 23, ráže 9 mm, který byl v roce 1948 zaveden do výzbroje bezpečnostních složek státu pod označením 9 mm samopal vz. 48a (s pevnou ramenní opěrkou). Kapacita jeho zásobníku byla 24 nebo 40 nábojů, kadence 600 střel za minutu, ústňová rychlost 380 m/s a dostřel 1800 metrů.

Nábojnice lze rozlišit podle značky výrobce a roku výroby do několika skupin: nejvíce nábojnic (22 kusů) bylo označeno písmeny „oma“. Jedná se o označení používané v době protektorátu pražskou firmou Ernst Mahla Blechwarenwerke. Po roce 1945 byla munice pod tímto označením vyráběna pro potřeby SNB. Hlavně po roce 1948 byla uvedená munice také tajně vyvážena do Izraele.

Další nalezené nábojnice (12 kusů) byly označeny kódem „ndn 44“, což

bylo značení používané za druhé světové války německými výrobci střeliva, ale tento konkrétní kód ve skutečnosti tehdy neexistoval. Jedná se opět o skrytou výrobu munice po roce 1948 určenou pro Izrael a bezpečnostní složky komunistického režimu. Při nálezů uvedených munice nebylo možné prokázat zemi původu, proto byla používána pro diverzní účely.

Ostatní nalezené nábojnice jsou již běžně označeny výrobcem a rokem výroby:

- 2 nábojnice značené „PS 48“ - čs. výrobce Považská Bystrica

- 12 nábojnic značených „49“ a značkou čs. výrobce Sellier Belot - Vlašim

- 1 nábojnice značená „50“ a značkou čs. výrobce Sellier Belot - Vlašim.

Nalezený olovený ocelově opláštěvaný projektil ráže 9 mm může pocházet jak z výzbroje Malého skupiny, tak příslušníků SNB. Podle tehdejší balistické zprávy SNB o použitém střelivu v Babicích a při přestřelce v Bolíkovických skupina Ladislava Malého používala pouze německé střelivo pocházející z druhé světové války. Jednalo se o střelivo, které mělo ocelově lakované nábojnice.

Při výzkumu v roce 2017 byly dále nalezeny dvě malé ocelové střeptiny o rozměrech cca 2 x 1,5 x 1 cm pocházející s největší pravděpodobností z ručních granátů. Skupina Malého použila při své obraně jeden ruční granát sovětské výroby „RG-42“. Po tomto útoku bylo pro příslušníky SNB přivezeno několik ručních granátů, které měli případně také použít.

Nalezené nábojnice zcela určitě pocházejí z přestřelky z roku 1951, protože koncem války podle pamětníků nedošlo v uvedeném prostoru k žádné bojové činnosti. Nález jedné mosazné zápalky používané do brokových nábojnic nepochybně pochází z civilního sektoru, protože tyto ná-

21 V Horním Újezdě provedli Malý, Mityska a Stanislav Plichta 29. 6. 1951 přepad domu újezdního tajemníka Jaroslava Krůly a v jeho vepřinci zastřelili prase. To ale zůstalo na místě, protože je nedokázali odnést.

boje se používají při mysliveckých honech.

Střelivo bylo nalezeno v okruhu 50 až 60 metrů. Podle výpovědi zraněného Stanislava Plichty leželi obránci ve vzdálenostech asi 5 metrů od sebe, aby byli obtížněji zahlédnutelní.²² Podle všeho se skupina Malého snažila, aby pronásledovatelé nenalezli místo jejich úkrytu a palbu zahájila až na poslední chvíli. Samotná přestřelka trvala hodinu a 45 minut.²³ Objevují se však také mírně odlišné údaje o její délce.²⁴ Na straně obklíčujících jednotek panoval velký zmatek. Ve zprávě Krajského velitelství Národní bezpečnosti v Jihlavě z 23. července 1951²⁵ je uvedeno: [...] *mnoho našich orgánů až příliš riskovalo, kdy nekryti před vražednou palbou teroristů postupovali k jejich úkrytu ve snaze zlikvidovat je co nejdříve. I když tato hromadná odvaha soudruhů byla příznivým úkazem, je nutno napříště projevit více opatrnosti, neb kdyby měli teroristé více granátů, zvláště obranných, mohlo z naší strany dojít ke zbytečným ztrátám.*²⁶

Přesto v nízkém porostu obilí bez přírodních překážek a v mírném svahu byla jakákoliv obrana předem marná. Také počet zasahujících příslušníků SNB a kadence jejich zbraní nelze srovnat s chabou výzbrojí skupiny Ladislava Malého.

Závěr

Výsledky zkoumání potvrdily především chaotický až nesmyslný postup Malého skupiny, jejíž členové mohli s ohledem na nedostatečnou výzbroj využít časového náskoku a vzdálit se od místa činu. Místo toho zaujali postavení v žitném poli, kde v případě

Nalezené nábojnice, střepiny a olověný projektil se zbytky ocelového pláště. Střepiny pravděpodobně pocházejí z použitých ručních granátů. Foto: Vlastimil Schildberger

prozrazení neměli šanci; útočníků bylo 250 a celý prostor kolem byl uzavřen.²⁷ Úkryt skupiny byl lokalizován podle výpovědi Plichty staršího a potvrzen vyslaným pátracím letadlem. Je pravděpodobné, že samozvaný velitel Ladislav Malý neměl žádný plán. Vyplývá to ze samotné lokace posledního útočiště, které:

1. nemá ústupovou cestu do blízkého lesa či podrostu;
2. nachází se v poli, v blízkosti místa činu;
3. je snadno přehledné z protějšího svahu;

4. v případě obrany nenabízí obráncům žádnou výhodu.

Co se týče nalezených pozůstatků munice, ty potvrzují skutečnost, že boj se odehrával na poměrně malém prostoru a podle dochovaného počtu nábojnic byl velmi intenzivní. Z výše uvedeného ovšem plyne, že skupina Ladislava Malého po svém prozrazení neměla při jakémkoli pokusu o odpor žádnou naději na úspěšnou obranu či ústup. pd

22 STEHLÍK, Michal: *Babické vraždy 1951*, s. 156.

23 KASÁČEK, Miroslav - NAVARA, Luděk: *Mlynáři od Babic. Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*, s. 180.

24 Jaroslav Lachout vypověděl (viz výše), že *likvidace trvala asi dvě hodiny*. Naproti tomu Josef Solař, který se akce také přímo účastnil, uvedl při výpovědi pro ÚDV (Ludku Navarovi ji opět poskytl bývalý vyšetřovatel ÚDV Adolf Rázek) dne 19. 2. 2002 toto: [...] *začala oboustranná střelba doprovázená házením granátů, z nichž některé nevybuchly. Přestřelka mohla trvat možná více než tři čtvrtě hodiny. Po utichnutí střelby jsme postupovali k místu úkrytu teroristů.*

25 KASÁČEK, Miroslav - NAVARA, Luděk: *Mlynáři od Babic. Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*, s. 180.

26 Nstržm. Rostislav Veselý byl pravděpodobně lehce zraněn střelbou z vlastních řad. Jiné úhony pronásledovatelé nedošli.

27 KASÁČEK, Miroslav - NAVARA, Luděk: *Mlynáři od Babic. Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*, s. 178.